

Næstved Museum

Arbejdsplan 2011 – 2014

1. Formål

1.1 Hvad er museets Mission (opgave og ansvarsområde) og vision (1 side)

1.1.1 Mission

Næstved Museums mission er at være med til at bevare og udvikle kulturarv og at producere og formidle viden om kultur, kunst og natur i lokalt, nationalt og internationalt perspektiv. Næstved Museum er til for alle. Som aktivt videnscenter og læringsmiljø bidrager museet til livslang læring og udvikling af kulturelle identiteter. Museet perspektiverer og genspejler samfundets udvikling og kulturelle diversitet og bidrager derved til historisk og æstetisk bevidsthed og kritisk refleksion.

Næstved Museum er det statsanerkendte, kulturhistoriske museum for Næstved Kommune. Næstved Museum arbejder for Næstved Kommunes indbyggere, gæster og turister. Museets opgave er at belyse kulturhistorien fra sidste istid til i dag inden for de geografiske rammer af Næstved Kommunes 680 km². Museet arbejder med de 5 museumssøjler inden for arkæologi, nyere tid og kunsthåndværk. Historien belyses gennem fortællinger om enkeltfund, personer, virksomheder og fænomener. Som led i den kulturhistoriske kulturarv arbejde vi også med lokalt kunsthåndværk som Kähler-keramik og Holmegaard-glas samt lokal malerkunst.

1.1.2 Vision

Næstved Museums vision er at bidrage til et bæredygtigt og professionelt museumsvesen, kendetegnet ved kvalitet og troværdighed, engagement og originalitet. Næstved Museum er efterspurgt og skaber værdi for brugere og samfund.

Museets formidling og udadvendte virksomhed tænkes gennemført i forståelse med Næstved Kommunes ny visionsprojekt ”Mærk Næstved” med fokusområderne ”erhverv, uddannelse og oplevelser”.

Visionen er:

- at kunne øge antallet af museets brugere og give dem oplevelser, som er baseret på faktuel viden, museets samlinger og det omgivende kulturlandskab
- at bidrage til de unges uddannelse og almene dannelse gennem nytænkende professionel skoletjeneste
- at være videnscenter og vidensbank for Næstvedegnens kulturhistoriske udvikling
- at udbygge forskning i og formidling af museet specialområder Kähler og Holmegaard
- at få digitalt overblik over samlinger og viden (museets forskningsmæssige kapital), dvs. at registreringen er ført ajour i planperioden
- at forskningen har fået luft under vingerne, så der opstår ny viden om emnerne for museets virksomhed
- at tiltrække øget besøg på museets hjemmeside
- at få seværdighedsskilte til Helligåndshuset og Boderne
- at kulturarvsforvaltningen efter museumslovens kapitel 8 fortsat bibringer værdi

Museets vision udmøntes i prospektet Næstved Ny Museum, som er under udvikling i disse år. I Næstved Ny Museum vil museets samlinger og viden kunne foldes ud i helt nye udstillinger med digitale aspekter og nye formidlingsformer. Vi agter ikke at tabe vort stampublikum, men vil naturligvis gerne i betydelig grad udvide den kreds, der bruger museet. Fra et besøgstal i dag på 11-12.000 vil vi gerne se 25.000 gæster pr. år i Næstved Museum og måske 50.000 i Næstved Ny Museum! Nye udstillinger og anden ny formidling tillige med øget tilgængelighed forventes at kunne give øget brug.

1.2 Hvordan vil museet arbejde med sin vision (1/2 side)

Museet ønsker at intensivere indsatsen omkring arkæologien og nyere tid, som fra gammel tid er primære ansvarsområder for museet. Med et rimeligt personale ville det ikke være umuligt at tilgodese de forskellige arbejdsopgaver på fornuftig vis, med et urimeligt lille personale er det vanskeligt. Vi kommer ikke uden om, at der er akut behov for øgede driftsmidler til fastansættelse af medarbejdere, både faglige og tekniske. Da vi for tiden ikke tør håbe på øgede driftsbevillinger fra staten, afhænger en udvikling på området af Næstved Kommune, som er i økonomiske vanskeligheder. Derfor ser det sort ud her i museets 10. årti, men måske kan det blive bedre i 11. årti – vi har trods alt overlevet de første 9 årtier!

I mellemtiden forsøger vi mod mange odds at videreføre museets virksomhed i henhold til de opgaver, vi varetager i henhold til museumsloven. Prospektet Næstved Ny Museum er et forsøg på at tænke visionært i en presset situation. Prospektet, som har mødt stor velvillighed i Næstved, skal bruges til at få kontakt med fondsverdenen, hvis massive støtte er en forudsætning for visionens virkeliggørelse.

Som en ekstra gevinst til processen ser vi overtagelsen af Holmegaard Glasværks Prøvesamling på 25-30.000 glas, som museet har fået i 2010. Denne samling, som nu skal registreres, har i sig selv enorm betydning for museets fremtidige muligheder, samlingen er en hovednøgle til dansk glashistorie. Ved siden af Kähler-samlingerne på sammenlagt 15-20.000 numre placerer det Næstved Museum centralt i arbejdet med dansk kunsthåndværk og design i de sidste 180 år.

En uhyre vigtig arbejdsopgave i disse år er arbejdet med at udforme ansøgninger til diverse puljer og fonde. Dette ressourcekrævende arbejde rykker desværre ikke eller kun i begrænset omfang på museets primære arbejdsopgaver.

Et vigtigt aspekt ved arbejdet i disse år er det lykkelige forhold, at vi har flere højt uddannede medarbejdere, som bruger museet som base for forskning og ansøgninger til fonde uden at være sikret via driftsbudgettet. Vi har valgt at give foreløbig to af dem inspektørstatus.

Museumsinspektør, cand.mag. Susanne Outzen har i flere år været fastansat de facto, 2/12 af hendes løn indgår i driftsbudgettet, medens de resterende 10/12 finansieres eksternt.

Museumsinspektør, ph.d. Susanne Bangert lægger som teknisk set frivillig næsten fuld arbejdstid på museet i forsøget på at rejse fondsmidler til egen stilling, hvilket i 2010 har udløst de første 3 måneders løn. Værdien af disse mere løst ansatte inspektører kan ikke overvurderes i forhold til det kreative forskningsmiljø på Næstved Museum, men situationen er naturligvis særdeles usikker for alle parter. Opsigelse og ophør af lønudbetaling lurder hele tiden for enden af de seneste fondsbevillinger.

2. Indsamling

2.1 status – hvad er museets samlingsmæssige fokus (2 sider)

Næstved Museums indsamlingspolitik er enkel og effektiv. Museet indsamler materielle levn og viden og dokumentation omkring disse levn, når de kan bidrage til den brede kulturhistoriske fortælling om Næstvedegnens udvikling siden sidste istid – eller når de bidrager til eller direkte fortæller en interessant historie om en person, en virksomhed eller en tendens i det samme område.

Protokollen omfatter omkring 40.000 museumsnumre, som dækker over måske 100.000 genstande. Protokollen omfatter en samling arkæologiske genstande fra ældre tid (især markopsamlede oldsager), store samlinger af arkæologisk fundmateriale fra byen Næstveds kulturlag og fra mange udgravninger i oplandet, væsentlige samlinger af landbokulturens og håndværkets materielle levn, væsentlige samlinger fra købstaden Næstveds liv, en stor samling topografiske billeder og fotografier af motiver fra egnen og byen, store samlinger af kunsthåndværk fra Kählers Keramik og Holmegaard Glasværk og fra en række mindre værksteder. Arkivalierne fra Kählers Fabrik findes på Næstved Museum, en oversigt ligger på Regin/Mussam.

Hertil kommer specialsamlinger som de etnografiske samlinger fra bl.a. Herlufsholm, etableret af skolens gamle elever, når de kom ud i verden, og anvendt som led i undervisningen på skolen (Næstved midt i Verden). Fra ældre tid er der andre etnografiske samlinger på Næstved Museum, bl.a. fra Gunderslevholm Gods og Næstved. Også lægen og globetrotteren Hans Kaarsberg fra Glumsø er interessant i denne sammenhæng.

Næstved Museum rummer endvidere en ganske stor samling af malerkunst af lokale malere og/eller med lokale motiver (Næstved Pinakotek). Næstved Museum udfylder i praksis rollen som lokalt kunstmuseum, på det senere som supplement til kunsthallen Rønnebæksholm, der siden 1998 spiller en stor rolle i Næstved som udstillingssted for dansk og international kunst

Karrebæksminde By- og Fiskerimuseum, der nu nærmest arbejder som et kulturelt forsamlingshus i Karrebæksminde, har opgivet selv at indsamle museumsgenstande. Dette arbejde er overladt til Næstved Museum, som årligt udlåner udstillinger til huset i Karrebæksminde. Næstved Museum er indskrevet i vedtægterne for Karrebæksminde Museum.

Næstved Museum agter ikke for indeværende at fravælge dele af de omtalte emner og samlinger, men søger gennem målrettet indsamling at komplettere de eksisterende samlinger som grundlag for forskning og formidling.

Næstved-materiale i andre museer og institutioner:

Arkivalierne fra Gammel og Ny Maglemølle Papirfabrik opbevares på Industrimuseet i Horsens, materialet er udnyttet af Silkeborg Museum i dets arbejde med danske papirfabrikker.

En tilsvarende specialsamling er 115 hylde-meter arkivalier fra Holmegaard Glasværk, som i 2008-2010 er overdraget af Rosendahl Design Group til Erhvervsarkivet i Århus. Når materialet er scannet og lagt på Internettet, vil det kunne udnyttes af os til studierne i Prøvesamlingen, som netop er overdraget til Næstved Museum.

2.2 hvilke faglige hensyn og prioriteringer ligger til grund for indsamlingen (½ side)

Arkæologisk materiale:

Praksis er, at vi foretager de arkæologiske udgravninger, som anlægsvirksomheden og dyrkningen tilsiger. Men alle arkæologiske undersøgelser udføres i henhold til en overordnet målsætning om at belyse bosætning og bebyggelse på Næstvedegnen siden sidste istid. Det sker, at vi udfører deciderede forskningsgravninger, fx Næstved Sortebrødrekloster 1984-94, Bøgesø Ødekirke 1999 og Arløse Ødekirke 2007, men af økonomiske årsager er det desværre usædvanligt.

Recent materiale:

Vi tilstræber at dække bredt samfundsmæssigt i vore samlinger

Vi har i mange år ikke indsamlet landbrugsredskaber, men henviser til Landbrugsmuseet eller genbrugspladsen.

Vi er tilsvarende stærkt tilbageholdne med at indsamle rene industriprodukter, med mindre de er produceret lokalt; i så fald kan vi indlemme udvalgte stykker for eksemplets skyld.

2.3 den koordinering, museet foretager med andre museer (½ side)

I og med, at museets ansvarsområde falder sammen med Næstved Kommune, hvor kun Næstved Museum indsamler, er der ikke behov for megen koordinering med andre museer.

Vi udveksler gerne med andre statsanerkendte museer, når gamle indleveringer hører bedre hjemme her eller dér, hvilket typisk sker 1-2 gange om året.

Vi har publiceret alt, hvad der er indlæst i Regin, så andre museer har en stående mulighed for at eftersøge genstande i sager, som kunne have værdi for forskning og formidling på deres museum. Muligheden udnyttes faktisk med mellemrum.

2.4 strategi – hvordan prioriterer museet sin indsamling i 4 år, satsningsområder (2 sider)

Vi agter at fortsætte den hidtidige politik, arbejde intenst med at få fuldstændig styr på de eksisterende samlinger (pkt. 4), tage imod tilbudte genstande efter nøje overvejelse, erhverve særlige genstande ved køb, når lejlighed gives.

Museets indsamling resulterer typisk årligt i ca. 250-350 nye numre plus ca. 50-60 arkæologiske sagsnumre, nogle med større fundkomplekser.

I de kommende 4 år vil vi typisk indlemme et tilsvarende antal nytilkomne museumsnumre pr. år.

2.5 hvordan forholder indsamlingsstrategien sig til den overordnede vision (½ side)

Glimrende!

Ved at afrunde de eksisterende samlinger gør vi museet endnu bedre skikket til at udfylde vor mission som museum for hele Næstved Kommune. Og ved at skabe den digitale indgang til alle museets samlinger gør vi museet rede til at skabe helt nye formidlingsformer i Næstved Ny Museum, samtidig med, at vi gør samlingerne operationelle fra det øjeblik, hvor hver enkelt genstand kan studeres på hjemmesiden/Mussam.

De arkæologiske samlinger er desværre ikke tilgængelige på hverken vor hjemmeside eller Mussam, slet ikke som en mulighed for at studere hver enkelt genstand. Hvordan det skal løses, er en overordnet opgave.

3. Konservering og Bevaring

3.1 status for konservering og bevaring (2 sider)

Næstved Museum er siden 1998 andelshaver hos BCN/Bevaringscenter Næstved – Kunst og Kultur. Museet har i mange år tegnet sig for 12 andele pr. år. BCN fører tilsyn med museets magasiner og udstillinger og konserverer de dele af samlingerne, der i henhold til en prioriteringsliste fra 1990'erne er stærkest nødlidende.

Sideløbende konserveres der nyindkomne genstande og genstande, som skal bruges i udstillinger.

Ved siden af andelsordningen konserveres der arkæologisk fundmateriale fra arkæologiske udgravninger via budgetterne for de enkelte undersøgelser.

NÆM har deponeret 3 hestevogne på Gunderslevholm, hvor BCN med mellemrum tilser dem. NÆM betaler pladsleje for sin smakkejolle Anna af Karrebæksminde i Det maritime Aktivitetscenter Suså Havn i Næstveds åhavn.

NÆM har Købmand Linds Havehus opmagasineret på en kommunal grund.

3.2 magasiner, vurdering, nedbrydningsfaktorer (2 sider)

Museets magasin er af høj klasse med et godt og stabilt klima og rimelig sikkerhed, ikke mindst efter at Næstved Kommune i begyndelsen af 2011 installerer et længe savnet brandalarmeringsanlæg i lokalerne til supplerende af tyverialarmeringsanlægget.

Ved indretningen af magasinet i 1992 blev næsten alle vinduer blændet, så lyset er elimineret som nedbrydningsfaktor i Næstved Museums magasin.

Temperaturen holdes normalt på et konstant niveau omkring 15-18 grader Celsius.

Luftfugtigheden er tilsvarende under rimelig kontrol.

Et risikomoment er den af 1970'er-arkitekturen bestemte indvendige rørføring af nedløbsrør til regnvand. Desuden naturligvis alle andre rørføringer i bygningen.

Vi håber i planperioden at få Næstved Kommune til at udskifte portene til magasinet, men vi ved, at økonomien strammer, så vi kan ikke sætte årstal på.

Museets egne medarbejdere fører ugentligt løbende tilsyn med magasinet, ligesom Bevaringscenter Næstved som direkte genbo fører tilsyn.

3.3 koordinering med andre museer (½ side)

Næstved Museum har p.t. tilstrækkelig magasinkapacitet til egne samlinger. Næstved Museum har derfor for indeværende fravalgt at deltage i arbejdet med at etablere fællesmagasiner.

Vi fastholder vort eget magasin med de store fordele, dette har ikke mindst i relation til det konserveringsfaglige tilsyn fra Bevaringscenter Næstved.

En reservekapacitet i museets kompakte malerimagasin udnyttes til at udlåne plads til dele af den kommunale kunstsamling på Rønnebæksholm. Kommunen har her investeret i 70 m² malerivægge fordelt på 3 reolvogne.

Lige nu er vi ved at indgå en 10-årig lejeaftale med Dansk Jødisk Museum/JDK om yderligere 70 m² malerivægge tilhørende Næstved Museum. Fordelen er, at JDK som NÆM er

andelshavere hos BCN, der dermed kan føre tilsyn med JDK's samlinger sideløbende med vore samlinger. Samtidig løses et akut magasinbehov for JDK for mindst 5 år.

3.4 strategi – indsatsområder, prioritering, kassation (2 sider)

Humane og animale knogler fra Næstved Museums arkæologiske undersøgelser deponeres løbende på hhv. Panum Institut og Zoologisk Museum. Denne praksis er med til at holde behovet for mere magasinplads i foreløbig ro.

Ultimo 2010 indretter vi nyt magasin på ca. 300 m², som Næstved Kommune stiller til rådighed, til Holmegaard Glasværks Prøvesamling. Magasinet ligger tæt på museets gamle fjernmagasin og dør om dør med Bevaringscenter Næstved. Magasinet indrettes med foreløbig 150 m reoler, hvoraf de 120 m er en gave fra Rosendahl, de 30 m er købt via museets egen driftskonto. Indretningen af magasinet med rengøring, maling af gulv og indretning af arbejdspladser sker på museets regnskab med støtte fra de fondsbevillinger, som vi kan finde.

I de næste 4 år vil indsatsen omkring bevaring og magasiner samle sig om at få udarbejdet den første egentlige bevaringsplan, som efter museets øvrige planlægning er færdig i 2011 – og derefter at følge op på denne plan. Bevaringsplanen vil erstatte prioriteringsplanen for konservering af genstande på 1990'erne.

Desuden indføres der fra 2010 udarbejdelse af årlige tilsynsrapporter.

På længere sigt kan det blive aktuelt at søge om tilladelse til kassation af genstande uden oplysninger og tilsyneladende forskningsmæssig værdi, men vi er ikke blinde for, at stadig mere sofistikerede analysemetoder med tiden kan gøre uinteressante genstande interessante. Så længe vi har fornuftig plads i magasinet, er vi derfor ikke tilbøjelige til at tænke i kassation.

NÆM har overvejet kassation af Købmand Linds Havehus, men p.t. er der bestræbelser på at overføre det stærkt medtagne havehus til institutionen Det Maritime Aktivitetscenter Suså Havn, hvor det er planen at restaurere huset efter museets opmålinger som en del af miljøet. Så foreløbig beholder vi huset i samlingen. Når sagen er afklaret, søger vi om tilladelse til uddeponering eller kassation afhængigt af udfaldet.

3.5 planens forhold til overordnet vision og strategi for øvrige hovedopgaver (½ side)

Museets konserveringsbehov er godt placeret hos Bevaringscenter Næstved med en rimelig fordeling af knappe ressourcer.

Med en månedlig andel hos Bevaringscenter Næstved – Kunst og Kultur sikrer vi konstant tilsyn med og konservering af de eksisterende samlinger. Ved at sikre samlingerne sikrer vi, at den viden, som er indeholdt i samlingerne, er til rådighed for forskning og formidling.

Registrering og bevaring er forudsætninger for forskning og formidling!

4. Registrering

4.1 aktuell registreringspraksis og system (½ side)

Museet har siden begyndelsen i 1917 ført protokoller over sine samlinger.

Næstved Museums registreringssystemer er både enkle og komplicerede som det må være, når museet har eksisteret i over 90 år under foreløbig 3 forskellige museumsledere og deres ansatte.

Systemet er enkelt i og med, at man i årene 1917-1961 anvendte et fortløbende nummersystem, som går fra 1 til 11.078. Den 1. januar 1962 gik man over til at nummerere med årstal, 1962:001-, 1963:001-, hvilket fortsætter i dag.

Det komplicerede kommer ind i og med, at der findes en række specialprotokoller over fotografier, Kähler-keramik og andre samlinger.

I arbejdet med at udrede registreringshistorien støtter vi os bl.a. til en række protokoller fra museets tidlige år, hvor genstandene er indført lokale for lokale. Her kan findes spændende og afklarende tillægsoplysninger til hovedprotokollen.

Under de store oprydninger i museets magasiner i 1990'erne fandt vi vel ca. 1000 genstande, som i tidens løb havde mistet deres numre. De har alle nummer i dag, og gennem vor fortsatte revision søger vi at få koblet protokollernes oplysninger og oprindelige numre med de pågældende genstande.

4.2 status for indberetning til centrale registre (½ side)

DKC Dansk kulturhistorisk Centralregister, nu Mussam/Museernes Samlinger

Næstved Museum har – med afbrydelser – arbejdet siden 1980'erne med at digitalisere samlingerne, først med anvendelse af PC-File, fra 1992 med DMI, siden 2004 med Regin. I dag er der indlæst 29.619 genstande i Regin, fordelt på 2.220 sager med 2.812 aktører. Der mangler nu 7000 numre, før vi er færdige med dette for os kæmpestore projekt. Vi har måttet love KUAS, at vi er færdige med indlæsningen i 2012, men det administrative arbejdspress gør sandsynligvis, at vi må påregne en vis forsinkelse, med mindre der skaffes eksterne ressourcer til hjælp. Sagen er nemlig, at den eneste i museets begrænsede fastansatte personale, der har baggrund og mulighed for at foretage dette arbejde, er museumslederen, som bruger enhver mulig lejlighed til at videreføre og afslutte arbejdet.

KID Kunst Index Danmark.

Museets tusindvis af kunstværker (hundredvis af malerier, tusindvis af tegninger) er indlæst i Regin, som regel i sager for den enkelte kunstner, så det er uhyre enkelt at finde frem til, hvad Næstved Museum besidder af kunstværker ("skilderier") af fx L. A. Ring i kombination med kulturhistorisk materiale med relation til samme kunstner. Ved en forholdsvis enkel proces kan disse kunstværker tages ind i KID, men det er ikke prioriteret i museets pressede hverdag og vil kræve eksterne midler til anden arbejdskraft end museumsdirektøren. Der kan påregnes en ansøgning til KUAS i planperioden.

En alternativ løsning er, at KUAS arbejder for, at Mussam og KID kan arbejde sammen, så vi ikke på de kulturhistoriske museer behøver at lave dobbelt arbejde!

4.3 særlige satsningsområder, nye systemer, prioritering (1 side)

En helt særlig registreringsopgave udgør Holmegaard Glasværks Prøvesamling på 25-30.000 glas, som Næstved Museum har modtaget som gave i 2010. En registrering af samlingen er nødvendig af hensyn til museumslovens krav og til muligheden af at forske i og formidle samlingen. Samlingens highlights er godt publiceret. Men samlingen i sin helhed er aldrig tidligere registreret, så der forestår et meget stort arbejde, hvortil vi får hjælp fra en række eksterne glasspecialister.

Som led i den store samling indgår en global glashistorisk specialsamling på 1000 numre, som er registreret på kartotekskort og som skal genetableres som samling og digitaliseres.

Den samlede registrering vil foregå direkte i Regin/Mussam med en passende brugerflade på museets hjemmeside.

En bevilling fra KUAS gør det muligt for museet at få overflyttet samlingen fra Nordsjælland til Næstved i 2010 og at få indledt registreringen af samlingen med de første tre måneders arbejde, som udføres af museumsinspektør Susanne Outzen med skiftende medhjælpere (kommunale løntilskudsjob o.l.). Arbejdet videreføres i 2011 med foreløbig en månedsløn fra museets gavefondsafkast og en helt aktuel fondsbevilling på yderligere 3 måneders løn.

Når de syv måneder er brugt, skal der skaffes yderligere eksterne midler til Susanne Outzen, hvis stilling for 10/12 vedkommende er baseret på eksterne midler. Forestiller man sig, at der registreres 50 glas i gennemsnit pr. dag (7-8 glas pr. time) i de knap 200 dage, der er til rådighed i et normalt arbejdsår, bør det være muligt at registrere ca. 9-10.000 glas på et år. Dog forlænges processen med de måneder, hvor SUO arbejder med sine andre arbejdsopgaver, så registreringsarbejdet bør kunne gennemføres i årene 2011, 2012, 2013 og 2014.

5. Forskning

5.1 status for den forskningsmæssige dækning af ansvarsområdet (2 sider)

KUAS har i kvalitetsrapporten af 2009 vurderet museets undersøgelses- og forskningsindsats for de sidste 4 år. Det konkluderes, at museet har udført adskillige undersøgelser, der alle er afrapporteret. Museet kan med baggrund i arkæologiske undersøgelser levere grundforskning af høj kvalitet, jf. Maglebjerggraven, Liv og Levn 2007, men dette sker - pga. underbemanding - for sjældent.

For nyere tids vedkommende leverer museet grundlæggende forskning i fx kulturmiljøer i ansvarsområdet. Sideløbende har museet i de senere år stillet materiale til rådighed for eksterne forfattere, specielt vedrørende Kählers keramik.

Grundideen i Næstved Museums forskningsprofil er at arbejde med bosætningsstruktur og bebyggelse i Næstved Kommune til alle tider. Arbejdsområdet kaldes også Susålandet for at skelne det fra Sydvestsjælland mod vest og Sydsjælland mod syd. Det er museets tese, at Susålandet udgør en gammel enhed, dels som jagtterritorium, dels som landbrugsland gennem bondestenalder og frem, dels som opland og handelsby/købstad helt frem til i dag, hvor enheden mellem opland og by er blevet genetableret i 2007 med strukturreformen. Ved at fastholde dette samlede syn på forskningen i Susålandet sikrer vi, at alle undersøgelser, detektorfund og forskellige typer indleveringer bidrager til løsningen af udarbejdelsen af et samlet billede, som kan formidles til museets brugere.

Et eksempel: Afspejler den tilsyneladende fundtomhed i romersk jernalder langs kysten vest for Næstved et reelt tomrum i bebyggelsen, videreført i yngre jernalder, et tomrum, som man traditionelt har forklaret med vendernes plyndringer, eller er fundtomheden foranlediget af en tilfældig mangel på arkæologisk interesserede landmænd i netop dette område. Da området ikke er karakteriseret ved stor anlægsvirksomhed, der kunne have udløst arkæologiske undersøgelser, arbejder vi til gengæld på at få museets detektorførere til at bevæge sig ind i området for ad denne vej at afklare spørgsmålet, som har en vis betydning for den samlede vurdering af den historiske udvikling i museets ansvarsområde.

5.2 hvordan løftes forskningsopgaven, samarbejdsrelationer, partnerskaber (1 side)

Næstved Museum råder p.t. over følgende faglige medarbejdere, som er ansatte (A) eller eksternt finansierede (E):

Museumsdirektør, cand.mag. Palle Birk Hansen, middelalderarkæologi og nyere tid, A
Museumsinspektør, cand.mag. Birgitte Borby Hansen, forhistorisk arkæologi, A
Museumsinspektør, cand.mag. Susanne Outzen, middelalderarkæologi, nyere tid, arkitektur, AE
Museumsinspektør, ph.d. Susanne Bangert, kunsthistorie, forskning og formidling, E
Museumsformidler, skolelærer, Charlotte Ring, diplom 2009, formidling, A
Pensioneret lektor, ph.d. Bent Illum, fh. DPU/Danmarks Pædagogiske Universitet, E

De fastansatte forsøger at få tid indpasset, men oftest ender det på grund af arbejdspresset med at være fritiden, som anvendes til forskning. Det er indlysende, at vi løbende søger pulje- og fondsmidler til frikøb m.m.

Strategiske samarbejdsrelationer til andre museer og institutioner er naturligvis en del af virkeligheden af hensyn til lovgivningen og af hensyn til vore egne ønsker, men tiden til disse samarbejdsrelationer er knap og må tages fra kerneopgaverne. Tværgående samarbejdsprojekter, som Næstved Museum er direkte involveret eller primus motor i:

- Sjællands Jernalder – med Kroppedal Museum, Sydvestsjælland Museum, Københavns Universitet, Museum Lolland-Falster og Museerne Vordingborg.
- Sjællands Middelalder – med Sydvestsjælland Museum og Historiens Hus Ringsted.
- Lübecker Kolloquien zur Stadtarchäologie im Hanseraum – foreløbig 8 biennale kolloqier med deltagere fra hele Nordeuropa, ledet af Archäologie Lübeck.
- Næstved Havn i Susåen, projektet skal behandle ældre udgravningsmateriale fra Suså-området i Næstved med en række interne og eksterne projektdeltagere heriblandt Aarhus Universitet, NæstvedArkiverne, Vikingskibsmuseet, Zoologisk Museum, NOK og Heimdal-archaeometry.
- Herlufsholms Etnografiske Samling, arbejde med en lokal skolesamling fra hele verden, som nu afføder oprettelse af et nyt netværk for museer med etnografiske samlinger.
- Videnscenter for Tingenes Betydning – samarbejde med Holbæk Museum og Danmarks Pædagogiske Universitet om anvendelse af museumsgenstande i skoleundervisningen.
- Registreringen af Holmegaard Glasværks Prøvesamling – med følgegruppe af glasspecialister over hele landet, delvis grundforskning, samtidig forudsætning for kommende forskningsopgaver.
- Næstved Museum indleder netop nu forberedelserne til et samarbejde med Dansk Designskole. Museet stiller sine samlinger til rådighed for skolens studerende og for kommende ph.d.-studerende, som tilbydes at inddrage museets samlinger i deres projekter. Museet er åbent over for at søge eksterne midler, så museet i relevante tilfælde kan indgå i finansieringen af ph.d.-forløb.

5.3 forskningsmæssige satsningsområder i næste 4 år, årlige områder (2 sider)

Næstved Museum tilstræber at dække alle historiske perioder rimeligt inden for sit ansvarsområde.

Vi deltager derfor med grundmateriale i et begyndende samarbejdsprojekt, ”Sjællands Neolitikum”, grundlagt på et seminar 2010 på Kroppedal Museum, der også er primus motor i projektet.

Museet vil også kunne tilbyde arkæologisk grundmateriale inden for bronzealder og ældre jernalder som studieobjekt for studerende fra universiteter, fx Saxo-instituttet ved Københavns Universitet.

Et særligt fokusområde kunne under de rette betingelser og med de rette samarbejdspartnere blive en efterundersøgelse af fundstedet for Grevensvængefundet fra yngre bronzealder, som blev fundet øst for Næstved i 1700-årene.

”Næstvedegnen i Romersk Jernalder” v. Birgitte Borby, er opstået med baggrund i grundforskningen forud for publiceringen af Maglebjerggraven i museets årsskrift Liv og Levn. Periodens store og begrænset publicerede eller upublicerede kildemateriale påtænkes udforsket med henblik på publikation indenfor rammerne af et nyt forskernetværk i romersk jernalder på Sjælland, opstået ved symposiet ”Sjællands Jernalder” i oktober 2009. Museumsinspektør, cand. mag. Birgitte Borby Hansen, som er medlem af konsortiet/arbejdsgruppen ”Sjællands Jernalder”, skal til dette arbejde frikøbes i en eller flere sammenhængende perioder. Midlerne til dette søges via rådighedssummen hos KUAS og øvrige fonds- og puljemidler. Estimeret tidsramme 2011-16.

”Vester Egesborg – anløbs- og handelsplads fra yngre jernalder” v. Birgitte Borby, påtænkes udforsket og publiceret indenfor en 5/6-årig ramme. Dette arbejde udføres af museumsinspektør, ph.d. Jens Ulriksen, Roskilde Museum, som har været daglig leder af de fleste af udgravningerne, i samarbejde med Næstved Museum og øvrige relevante institutioner. I 2009 har museet ansøgt KUAS rådighedssum om midler til indledende analyser af det righoldige knoglemateriale på Zoologisk Museum, KU, samt analyser af smedemateriale hos lektor ph.d. Henriette Lyngstrøm, Saxo-instituttet, KU. Museet fik afslag. Museet har atter i 2010 søgt KUAS om midler til indledende analyser og afventer i skrivende stund svar fra KUAS. Museet vil fortsat søge eksterne midler fra fonde og puljer bl.a. til frikøb af Jens Ulriksen og til videre analyser og samarbejde med eksterne forskere. Estimeret tidsramme 2011-2016.

Næstved Havn i Susåen - Sjællands port mod Østersøen, v. Susanne Outzen

Forskningsprojektet 'Næstved Havn i Susåen - Sjællands port mod Østersøen' har som målsætning at belyse og formidle Susåens og havnens betydning for Næstved som regional, national og international handelsby fra oldtid til nutid - en periode på ca. 1500 år!

Projektet tager udgangspunkt i de adskillige opsamlinger og arkæologiske udgravninger i Næstveds bymidte, som har akkumuleret stor viden om byen fra dens tidligste opståen i yngre jernalder frem gennem middelalder og renæssance til nyere tid. Lige så væsentligt er det store skriftlige kildemateriale fra middelalder og nyere tid med relation til havn og sejlads, der ikke tidligere er gennemgået og publiceret.

Projektet skal udmunde i en række konkrete resultater i form af formidling på Næstved Museums hjemmeside ved hjælp af fx nyhedsbreve, rapporter fra udgravningerne og tv-udsendelser fra udgravninger. Desuden udarbejder de enkelte forfattere faglige artikler med deres analyseresultater forud for slutmålet, den egentlige, tværfaglige publikation. Resultaterne af projektet vil især være til gavn for arkæologer og historikere med interesse for Næstved og for handels- og industrihistorie samt den alment historieinteresserede, men også være med til at sætte Næstved på landkortet.

Projektet er i hovedtræk eksternt finansieret.

Det overvejes at knytte et erhvervs-ph.d.-projekt til forskningsprojektet.

Estimeret tidsramme 2009-2015:

Fase 1, 2009-2011: Samarbejde etableres, projektbeskrivelse udarbejdes.

Fase 2, 2010-2013: Analysearbejde og artikelskrivning

Fase 3, 2013-2015: Sammenskrivning og publicering

Lübecker Kolloquien zur Stadtarchäologie im Hanseraum IX, v. Palle Birk

Emnet er endnu ukendt, men kollokviet afholdes i november 2012 med efterfølgende bogudgivelse i 2014.

Det er endnu uvist, om kollokvium X afholdes i 2014 med bogudgivelse i 2016.

Herlufsholms Etnografiske Samling, v. Susanne Bangert

Samlingen består af ca. 300 genstande, indsamlet i 18- og 1900-årene til geografiundervisningen på Herlufsholm Kostskole. Projektet består af katalogisering, bogudgivelse med beskrivelse af genstandene og deres proveniens samt formidling. Særlig i formidlingsdelen samarbejdes der med skolevæsenet for at fremhæve samlingens undervisningsdimension. Projektet er eksternt finansieret og påbegyndt ultimo 2010 på knap 25 % af budgettet, bl.a. takket være en stor donation fra Fonden for BankTrelleborg. Projektet forventes gennemført i 2011 eller 2012.

I forbindelse med dette projekt er SB initiativtager til et nationalt netværkssamarbejde blandt museer med etnografiske samlinger. Netværket iværksættes i 2011.

Videnscenter for Tingenes Betydning, v. Susanne Bangert

Det tværfaglige videnscenter, som arbejder med pædagogisk didaktik, læring og kulturhistorie, blev etableret i 2010 i samarbejde med kolleger fra Holbæk Museum og DPU. Centeret udbygger kontakten til ungdomsuddannelserne i Næstved og tilbyder projektudvikling og konkrete projekter i samarbejde med gymnasierne og andre interesserede. Det første projekt, et forløb til historieundervisning i samarbejde med Næstved Gymnasium, har fået en lovende start. Centrets tværfaglige ekspertise inddrager brugerdivers innovation med henblik på, at museet bidrager til undervisningen i ansvarsområdet på så mange områder som muligt.

C & C Holmgren 1962 – 2012, v. Susanne Bangert

Bogudgivelse og stor retrospektiv udstilling i samarbejde med designerparret Christel og Christer Holmgren, Næstved, som mødte hinanden på Holmegaard Glasværk i 1962. Ph.d. Pernille Stockmarr, Dansk Design Center, tænkes involveret som forfatter. Der stiles mod en udgivelse med designhistorie og -analyse af Holmgrens produkter samt et illustreret, fagligt katalog (fagfællebedømt) i tilslutning til en udstilling repræsenterende parrets oeuvre. Genstandene kommer fra Holmgrens egen samling og arkiv og udvælges i samarbejde med dem. Der forventes flere udstillingssteder i ind- og udland i relation til, hvor Holmgren har arbejdet. En efterfølgende overdragelse af udvalgte produkter til museet er på tale.

5.4 forhold til overordnet vision og strategi for øvrige hovedopgaver (1/2 side)

Museets forskning lider voldsomt under de konstante problemer med underbemanding. Museet har reelt ikke mulighed for at omprioritere midler til forskning, da disponible midler ikke er til stede i museets ordinære budget. Alt i alt vurderes det, at det er mindre vanskeligt at rejse midler til forskning end til deciderede driftsopgaver som administration, indsamling, registrering, bevaring og formidling.

Medfinansiering til forskningsopgaver kan i et vist omfang hentes i museets arkæologiske overhead, som imidlertid er under hårdt pres på grund af manglende driftsmidler til de mest elementære opgaver i museets hverdag. Derfor vil der fra sag til sag blive prioriteret i forhold til museets hverdag.

Museets medarbejdere arbejder af disse grunde intenst på at rejse fonds- og puljemidler til forskning, men afgørelsen om forskningen lægges på denne måde ud til beslutninger, som museet ikke kan planlægge, og derfor giver situationen os store problemer med at planlægge forskningen år for år.

Eksterne midler tænkes primært anvendt til nødvendige analysearbejder, til frikøb af faste medarbejdere og til aflønning af andre forskere, afslutningsvis til publicering af forskningsresultaterne.

6. Formidling

6.1 status for formidlingsmæssig dækning af ansvarsområdet (2 sider)

Museets faguddannede museumsinspektører bidrager naturligvis dagligt til museets formidling i kraft af

- besvarelser af spørgsmål fra museets brugere
- besvarelser af spørgsmål fra offentlige myndigheder
- oplæg til udstillinger
- tekster til udstillinger
- omvisninger og foredrag
- artikler og bøger
- tekster til hjemmesiden

Næstved Museums Skoletjeneste

Museumsformidler Charlotte Ring arbejder i forhold til en vision:

Skoletjenesten på Næstved Museum skal give brugeren meningsfulde oplevelser, der skaber grobund for læring samt tilgodese, at museets kerne, genstandssamlingerne, formidles.

Dette forudsætter, at formidlingen:

- faciliteres med en høj grad af brugerdeltagelse
- er omstillingsparat og fleksibel
- baseres på moderne pædagogiske og didaktiske principper om undervisning og læring
- sætter museumsgenstandene i fokus
- formår at bringe institutionens forskningsbaserede viden i spil

Alle børneinstitutioner, skoler og ungdomsuddannelser i kommunen får tilbud om undervisningsforløb via formidlerens digitale mailliste til de enkelte lærere og pædagoger.

I 2009 talte vi et **institutionsbesøg** på ca. 2.800 af et samlet besøg på 11.300. Omegnsskolerne er godt repræsenteret i vore besøgstal, de prioriterer tydeligvis tiden og rejsen til formålet.

Museet udsender ved skoleårets begyndelse et **årsprogram** med alle tilbuddene til primært skolerne. Programmet er desuden tilgængeligt via hjemmesiden. Tilbud til børneinstitutioner og ungdomsuddannelser udsendes i højere grad ad hoc.

Museets stærke brand som museum ses desværre ikke afspejlet i **det fysiske besøgstal**. Museets primære publikum og brugerflade er de ca. 81.000 indbyggere samt gæster og turister i kommunen. Turistbranchen tæller årligt ca. 220-225.000 overnatninger i kommunen. I 2009 havde museet knap 11.300 besøg, hvilket svarer til en ganske lille procentdel af det samlede potentiale. Det lave fysiske besøgstal hænger bl.a. sammen med:

- museets åbningstid er reduceret i forbindelse med strukturreformen i 2007
- museets udstillinger trænger til fornyelse
- museets placering i byen uden mulighed for modtagelse af fx busselskaber

Et forsøg på at få **skiltning** i gaderne til museet er desværre strandet i kommunale regler, idet man kun skilter til i forvejen godt besøgte attraktioner! Det er en del af baggrunden for, at vi ønsker museets funktioner samlet på en ny, tilgængelig adresse i byen.

Museets **hjemmeside** er et vigtigt element i museets formidling. Ved siden af det fysiske besøg i museet er der dem, der fra hele verden søger oplysninger på museets hjemmeside, i 2009 opgjort til 41.800 besøg på i snit 4,6 af hjemmesidens sider. Vi ser gerne dette tal øget gennem en målrettet indsats omkring hjemmesidens opsætning og udvikling. En gruppe elever fra ZBS/Sjællands Handelsskole arbejder med bl.a. dette problem netop nu ultimo 2010.

6.2 hvordan løftes opgaven, samarbejdsrelationer, partnerskaber (1 side)

De formidlingsmæssige opgaver i Skoletjenesten løses ved konstant kommunikation til kommunens institutioner.

Museets formidler har i 2007-2009 gennemført Børnekulturens Netværks og Kulturministeriets diplomuddannelse i kulturformidling til børn og unge og er dermed godt rustet til en fornyet og intensiveret indsats over for børn og ikke mindst de unge.

Netværk til Videnscenter for Tingenes Betydning, igangværende fokusgruppeprojekt rettet mod 12 elever på Næstved Gymnasium, i samarbejde med cand.pæd. Lone Brøns-Pedersen.

Netværk ”Brug Brugerne!”, udsprunget af diplomuddannelsen, erfa-gruppe med Anne-Sofie Aabenhus, Kirkens Skoletjeneste, og koordinator på uddannelsen Pernille Sørensen, nu TeaterCentrum.

ABM-netværk arrangerer 2-3 årlige arrangementer for børneinstitutioner, skoler og børnefamilier, bl.a. en videreførelse af Historiens Dag i Næstved. Fra biblioteket deltager Annette Justesen, fra NæstvedArkiverne Emilie Eskelund, fra museet Charlotte Ring.

Museumsformidleren har gennem årene skabt et godt netværk af betalte og frivillige medarbejdere, som bidrager til børneklubbens arbejde, til rekonstruktionsarbejde og til levendegørelse i undervisningen. Netværket omfatter p.t. bl.a.:

- Elsa Mortensen, daglig medarbejder på frivillig basis, har gennemgået Museumshøjskolens formidleruddannelse
- Dorothy Jones og Erik Fjordside, Living History, levendegørelse, dragthistorie
- Lotte Erstling og Miguel Islund, dragtrekonstruktioner ad hoc
- Inger Hald, dragtspecialist
- Annelise Hopff, formand for skolebibliotekarerne i Næstved Kommune, levendegørelse
- Mathilde Springborg Kristensen, frivillig assistent i børneklubben Museumsrødderne

Andre grupper:

- En gruppe museumsforeningsmedlemmer danner Middelaldermarkedsgruppen
- En tilsvarende gruppe medlemmer bidrager ved museets årlige Høstmarked

6.3 formidlingsmæssige satsningsområder, perioden og årligt (2 sider)

I planperioden vil der blive arbejdet intenst med museets ny formidling, som tænkes indarbejdet i visionsprospektet Næstved Ny Museum.

Samarbejdet med skolerne og ungdomsuddannelserne udvikles,
2011 Næstved Gymnasium og Handelsskolen
2012 Herlufsholm Skole og Gymnasium, Teknisk Gymnasium, Teknisk Skole, andre?

Visionen om brugerinddragelse videreudvikles.

I planperioden arbejdes der med nye formidlingsredskaber i de eksisterende udstillinger, fx touch-skærme i landbostuen.

Særudstillinger, foreløbig plan

2011

Holmegaard Glas, sommer

Udvalgte genstande, arkæologi, fra museets samlinger, sommer

Inger Mehlum – Ny Keramik, efterår

2012

Christel og Christer Holmgren Design i 50 år, Næstved 1962 – 2012, sommer

Udvalgte genstande, nyere tid, fra museets samlinger, efterår

2013

Kähler-keramik, udvalgt kunstner eller emne, forår

Holmegaard Glas, sommer

Udvalgte genstande, arkæologi, fra museets samlinger, efterår

2014

Kähler-keramik, udvalgt kunstner eller emne, forår

Holmegaard Glas, sommer

Udvalgte genstande, nyere tid, fra museets samlinger, efterår

Foredrag om kulturhistorie og kunsthistorie

Ofte under overskriften ”Fra Museets Arbejdsmark”.

Februar og november.

Publikationer:

2011 primo – Fru Birgittes Bøger – Herluf Trolle og Birgitte Gøyes Bibliotek

2011 bidrag til publikationen af symposiet ”Sjællands Jernalder”

2011 primo – peer reviewed artikel om Maglebjerggraven i Aarbøger for Nordisk Oldkyndighed

2012 Caspar Paslachs Kalendarium – herren til Rønnebæksholm på rejse i Europa

2012 Holmgren Design 1962-2012

2012 Herlufsholms Etnografiske Samling

2012 bidrag til Lübecker Kolloquien zur Stadtarchäologie im Hanseraum VIII

2013 Næstved fotograferet af Hugo Matthiessen

2014 bidrag til Lübecker Kolloquien zur Stadtarchäologie im Hanseraum IX

2015 Suså Havn i 1500 år

Museets årsskrift Liv og Levn

Liv og Levn 25 – 2011

Liv og Levn 26 – 2012

Liv og Levn 27 – 2013

Liv og Levn 28 - 2014

Emnerne er endnu ikke fastlagt for de respektive år.

6.4 forhold til vision og øvrige hovedopgaver (1/2 side)

Der vil primo 2011 blive arbejdet med det formidlingsmæssige indhold i Næstved Ny Museum. Udstillingsdesigner Christin Bjergbakke har fået mulighed for at arbejde med emnet i 6 måneders løntilskudsjob på Næstved Museum fra oktober 2010 til april 2011.

Udviklingsgruppe vedrørende Næstved Ny Museum.

Primo januar 2011 begynder en ny udviklingsgruppe at arbejde, omfattende udstillingsdesigner Christin Bjergbakke (i løntilskudsjob), museumsformidler Charlotte Ring og museumsdirektør Palle Birk Hansen. Udviklingsgruppen udarbejder oplæg til museets personale og bestyrelse til videre bearbejdning og udvikling.

Målet for udviklingsarbejdet er at skabe en visualisering af indholdet i de nye brugerorienterede lokaler og de store udstillingsafsnit i Næstved Ny Museum.

Stikord:

Brugerinddragelse i formidlingen

Samlingerne i udstilling, ”100 Fortællinger af Næstveds Historie”

Digital adgang i udstillingen til de dele af samlingerne, som ikke er udstillet

Brugeradgang til museets håndbogsbibliotek i læsesal

Museets fototek, bebyggelse og personer i Næstved Kommune

Bygningsregistranten for Næstved City

Historisk Atlas 2010-2011

Vi bidrager primært med museets eksisterende registranter:

Gravminderegistrering

Mølleregistrant for Næstved Kommune

Kirkeregistrant for Næstved Kommune (= Næstved Provsti = museets ansvarsområde)

Registrant over træbåde

15.12.2010

Palle Birk Hansen

museumsdirektør